

ERDEI MAGYARÁG

Feloldó szerkesztő:

Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztési órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P. M. Viteazul Nagynőfőter 4. Telefon: 380

Ara 1 lej

IV évfolyam 80 sz.

1935. MARCHIUS 21.

Csütörtök

Sir John Simon vasárnap Berlinbe repül

Összeesküvőket fogott el a berlini rendőrség, akik az angol államférfiak életére törtek

Sürgős francia-német megegyezést követel a jobboldali párisi sajtó

London, március 19.

Az angol alsóház tegnapi ülésén Sir John Simon nagyfőnökségi bejelentést tett, a német véderő közeleztsége bevezetése kapcsán. A külügyminiszter mindenekeiért bejelentette, hogy tisztában van a helyzet komolyságával, majd így folytatta beszédét:

— Anglia külügyminiszteriuma, a mai nap folyamán jegyzéket intézett Németországhoz és éppen az imént kaptam meg a berlini angol nagykövet jelentését, hogy a jegyzék átvétele után Neurath német birodalmi külügyminiszter azonnal tanácskozási hívott egybe. A tanácskozás után pedig közölte nagykövetünkkel, hogy

Berlinben továbbra is várják az angol minisztereket és az angol kormányt egyetértésben a tárgyalás tárgyköre is változatlan marad.

A külügyminiszter váratlan bejelentése nagy feltűnést keltett, hiszen a képviselők közül senki sem tudott a jegyzék küldéséről.

Simon még néhány sablonos szót mondott, majd megköszönte az alsóháznak, hogy alkalmat adott beszéde elmondására.

Vasárnap indul Simon és Eden Berlinbe

Londoni távirat arról számol be, hogy Sir John Simon külügyminiszter és Eden főpecsétor vasárnap reggel reptülnek a német fővárosba. Eden főpecsétor moszkvai és varsói útja változatlanul végbe megy.

Párisi jelentés szerint az

angol jegyzék nagy meglepetést és eszalódást keltett. A francia jobboldali sajtó nem elégszik meg hatástalan tiltakozásokkal és követeli, hogy Franciaország erélyes jegyzékbe hozza álláspontját Berlin tudomására.

A lapok arról írják, hogy Anglia úgy látszik, nem akarta megszakítani a tárgyalások menetét és nem akart súlytvetni a német lépés diplomáciai következményeivel.

Az Echo de Paris Anglia behódolááról ír és követeli, hogy Franciaország fonja még szorosabba kapcsolatait a Szovjetekkel, a kisantanttal és a Balkáni Szövetséggel. Követeli továbbá, hogy az Olaszországgal megkezdett tárgyalásokat haladéktalanul hozzák felő alá.

Berlin, március 19.

A német kormány minden előkészületet megtett arra, hogy Simon angol külügyminiszter látogatását fogadja. Német politikai körökben egészen bizonyosra veszik, hogy Simon angol külügyminiszter minden körülmények közt ellátogat Berlinbe. Sőt mértékadó helyen azt is tudják, hogy nincs kizárva az se, hogy több államok külügyminiszterei az előállott helyzetre való tekintettel szintén Berlinbe látogatnak, hogy Hitlerrel megbeszéljék az eshetőségeket.

Berlin, március 19.

A berlini állambiztonsági hivatal közgei tegnap délután nagyszabású összeesküvést lepleztek le. Az összeesküvőknek az volt a céljuk, hogy

Sir John Simon angol külügyminiszter és Eden angol főpecsétor ellen merényletet kövessenek el.

A merényletet abban a pillanatban akarták végrehajtani, amikor az angol államférfiak repülőgépe földet ér a tempelhofi repülőtéren. Közelebbi részletek hiányoznak, tekintettel arra, hogy a német sajtó egyetlen szó sem írhat a leleplezésről. Tény azonban, hogy a rendőrség 5 letartóztatást eszközölt.

Az állambiztonsági hivatal több főtisztviselője tegnap késő este a berlini angol követségre ment, ahol beható tanácskozással folytattak Sir Eric Phipps, berlini angol nagykövettel arra nézve, hogy az angol államférfiak berlini látogatása alkalmával milyen biztonsági intézkedéseket foganatosítsanak.

Lloyd George megnyugtat

A News Chronicle meginterjúvolta Lloyd George-t, aki érdekesen adta vissza véleményét:

— Semmi ok sincs fejvesztettségre — jelentette ki az ősz államférfi. Németország véghezvitte a nagy lépést és most végre a

való helyzettel állunk szemben. Eddig is tudta mindenki, hogy a németek nem nyugodtak bele abba, hogy másodrangú nemzetnek deklarálták őket és csak az következt be, amit mindenki várt. Hitler legalább őszinte s ez is erény manapság.

Az esetleges német háború nem Franciaország ellen irányulna -- írják a párisi lapok

Bucuresti, március 19

Titulescu külügyminiszter a jövő héten előbb Párisba, majd Brüsszelbe és Londonba látogat el.

Páris, március 19.

A francia sajtó széles jobboldali része valóságos ostromot intéz a francia kormány ellen, amelyől követelik, hogy

Franciaország azonnal mondja fel az orosz barátságot és sürgősen lépjen Németországgal egyezsége.

A jobboldali lapok azzal indokolják követelésüket, hogy mivel Németország önként lemondott Elzász-Lotharingiáról, Franciaországnak semmi oka sincs, hogy nehezményezze Németország újrafegyverkezését, mert ha Németország az aktív háború teré-

re lépne is, ez a háború semmiképpen sem irányul Franciaország ellen.

Varsó, március 19.

Varsói jelentés szerint, lengyel körök teljes nyugalommal fogadták a németek elhatározásának hírért. A Gazeta Polska így ír: A birodalmi kormány történelmi jelentőségű lépése fokozatosan érett meg.

Prágában a cseh lapok nagy eseménynek mondják a németek új lépését, de tartózkodnak minden állásfoglalástól.

A japán sajtó is részletesen foglalkozik az eseményekkel s hangoztatják, hogy Japán, mint a szerződést aláíró hatalom, hajlandó tanácskozásra összehívni, ha arra felhívják, egyébként európai ügynek tekintik a német véderő törvény életbeléptetését.

A 300 nyereményes tombola 26. száma

Kivágandó és összegyűjtendő
Igazoló szelvény.
 26 Aki 30 szelvényt összegyűjt, az
 részívehet a 300 nyere-
 ményes tombolán
 1935 február 24 - március 26.

A NAP

★

Mindent meggondolni!

Háromszor huszonnégy órája már annak, hogy Hitler nyíltan bejelentette Németország általános védkötelezettségét. A csodák számára eőri három nap lejárt, de a világ közvéleménye még mindig nem tudott felőcsudni abból a megdöbbenésből, amit a legujabb Hitler-bomba okozott. Hónapok hosszú sora óta egyebet sem halunk, min azt, hogy Németország titokban és minden nemzetközi szerződés félretekintésével kihar- an, makacsul készül a háborúra. Ezek a hírek azonban mindig kerülő uton jutottak az illetékes fülekhez és a fülek gazdái jobbnak látták fejüket a homokba dugva, strucc módjára nem venni tudomást arról, ami pedig az egész világot nagyon, de nagyon is érdekli.

A struccpolitikának most vége. Németország hivatalosan is bejelentette azt, amiről mindenki már régen tudott és többé nem lehet elhalgatni azt, amiről halgatni már rég nem lett volna szabad. A nagy metropolisk diplomáciai palotáiban most mint megzavart hangyák, nyüzsgönek a diplomata- ják és fejvesztetten keresik, kutatják a ki- utat. Demarsck jönnek-mennek, újabb diplo- máciai utazások készülnek a fővárosok között, ezalatt pedig Berlin uccáin jégvéde- mi gyakorlatokat tartanak és a lakosság örömmámorban hullámszik végig a sugar- utakon.

Valami érthetetlen villámosság van a levegőben. Ott feszül az a különösen mámoros hangulat a szemek, az agyak között. Érthetetlen ez a mámor, de sajnos nem ismeretlen. Alig huszonegy éve annak, hogy szintén diplomáciai utazások tartották izgalomban a világot, demarsok röpködtek egyik fővárosból a másikba és Berlin uccáin akkor is lelkesedtek az emberek. Nem sokáig tartott a lelkesedés, az öröm záját a halál jajja váltotta fel nagyon is hamar. A diploma- ták ugylátszik megfellekedtek erről és megfellekedezt rőla Hitler is, aki pedig tin- denkoron azt hangozatta, hogy ő, mint volt frontharcos jól tudja, mi a háboru és sohase vinné bele népét egy újabb vértengerbe.

Pedig amit most tesz, azzal élesen rá- cáfol ígéreteire. Ha békét akaraz, készülj a háborúra — ez a közmondás, amely a leg- hazugabb valamennyi között. Németorszá- got megtámadni senki nem akarja, területi igényei vele szemben senkinek nincsenek. Ha tehát Németország fegyverkezik, ugy ezt bajosan lehet az önvédelem hazug jel- szavával álcázni, a félmillió főnyi hadsereg nem védelmi, de félelmetes támadó hadse- reg lesz.

A világ méltán remeg arra a hírre, a- mely három nappal ezelőtt kelt szárnyra Berlinből. A világ méltán borzong akkor, ha azt hallja, hogy demarsok keltek utra, diplomaták folytatnak tanácskozásokat, és Berlin uccáit lelkes tömegek járják végig. A világ joggal borzonghat össze arra a vil- lamos ütésre, amelyet Berlin urai váltottak ki és amely most tovább hullámszik Párison, Londonon, Rómán át.

Ma még talán nem késő, diploma- ta urak Ma még talán van idő arra, hogy mindezt meggondoljanak és hogy elkerüljék a vé- zivatart.

Bonyodalmas házasságszédelgési per az oradeai törvényszék előtt

Oradea, március 10.

Tegnap délelőtt kilenc órától fél kettő- ig tárgyalta az oradeai törvényszék I. taná- csa Bobitan Mihály szabó bünperét, aki há- zasságszédelgéssel állott vádclva a bíróság előtt.

Iván Piroška oradeai tűzőnő annak ide- jén feljelentést tett az ügyészségen Bobitan Mihály szabó ellen, hogy házasságot ígért több mint 60.000 lejű csat ki tőle, majd ígé- retét nem váltotta be.

Az ügyészség megvizsgálta az ügyet, de nem találta igazoltnak a feljelentésben fog- lalt állításokat, azért megszüntette Bobitan ellen az eljárást. Iván Piroška erre egyenes- en a törvényszékhez fordult és egyenes- uton perelte Bobitánt.

A tegnapi tárgyaláson Iván Piroška a következőkben adta elő a vádat:

Bobitan Mihály 1922-ben megismerke- dett Iván Piroška akkor 23 éves tűzőnővel. Iván Piroška állítása szerint Bobitan adva- rolt neki, házasságot is ígért. 1925-ben B-

bitan átvette Szikszay férfinabó üzletét, de ehhez nem volt elég pénze. Iván Piroškához fordult.

Az egész pereskedés innen dotálódik. Ugyanis míg Bobitan Mihály azt állítja és okmányokkal is igazolta (igaz, hogy ezek az okmányok csak 1929-ben keltek), hogy köl- csön vette fel a pénzt 16 százalékos kamat- ra, addig Iván Piroška állítja, hogy a pénzt azért adta, mert Bobitan házasságot ígért neki. Bobitan 1929-ben kényszeregyezséget kért és a kényszeregyezésbe bevette Iván Piroška követelését is. Ez indította közve- lenül Iván Piroškát a per megindítására, mert ebben a házassági ígért megszegését látta.

Bobitan Mihály természetesen tagadta, hogy valaha is házasságot ígért volna Iván Piroškának.

A bíróság rengeteg tanut halgatott ki ebben az ügyben, majd a vád és védbeszé- dek elhangzása után felmentette Bobitan Mihályt a házasságszédelgés vádja alól.

SACUENII HIREK

— A sacueni Ipartestület a napokban tartotta rendes évi közgyűlését, meyen sor került az új tisztikar választására is. A köz- gyűlés egyáltalán nem volt megelekedve az elnök és a tisztikar mult évben kifejtett te- vékenységével és nekik tulajdonítja azt is, hogy eddig a kontárok ellen semmiféle ered- ményt nem tudtak elérni. Elhatároztak, hogy az ipartestület vezetését erősebb, biz- tosabb kezekbe adják. Hosszas tanácskozá- sok után a közgyűlés egyöntetűen Papp Ist- vánban látta az Ipartestület jovendő- beli vezetőjét. Papp István közel tíz esztendeig volt az Iparos Otthon és Ipartestület elnöke és tavaly vált ki külön- böző intrikák miatt az Iparos Otthon keba- léből. Alelnök lett Kopányi Bálint, számvizs- gáló Szecsey Károly, pénztárnok Rónai Ti- vadar. Az újonnan választott tisztikar a na- pokban fog a hatóságoknál, mint első foku iparhatóságnál hivatalosan tisztelegni és egyúttal támogatásukat is fogja kérni to- vábbi munkájukban.

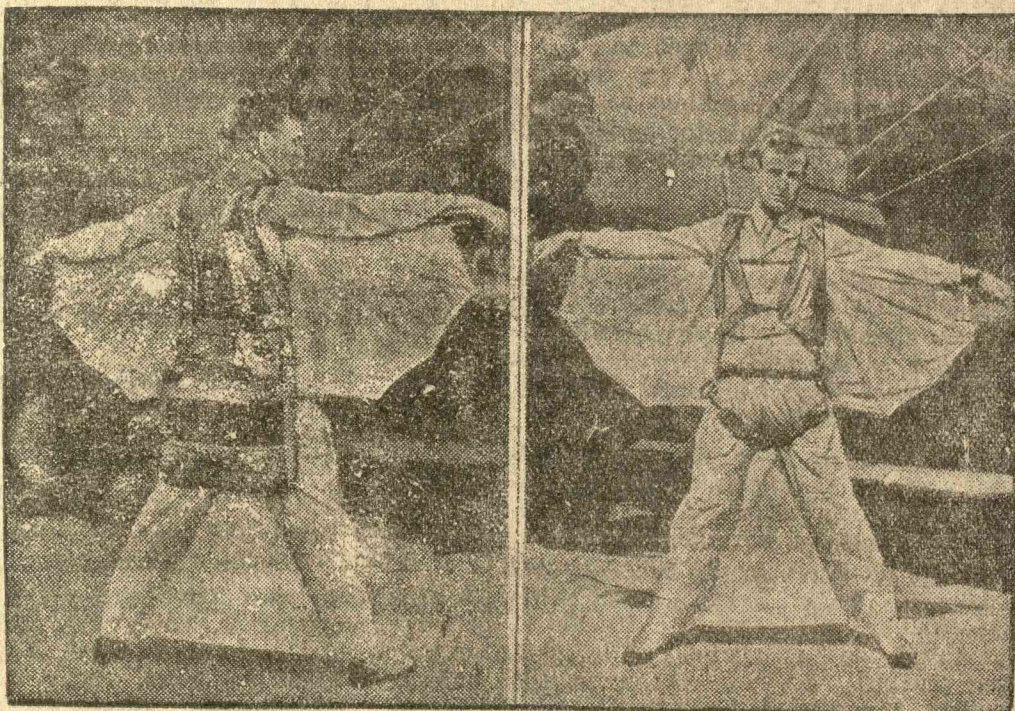
— Vasárnap délután hatalmas közön- ség előtt tartották meg ismeretterjesztő gaz- dasági előadásukat Fábry Sándor és dr. Kir-

schenbaum Mihályné az Iparos Otthonban; a szőlők és a gyümölcsfák szakszerű kezelé- se és gondozása címen.

— Sacuenitől 6 km-re levő Sannicolau községben újra felütötte fejét a földmive- sek réme, a sertésvész. Fábricius Imre sa- cuenii állatorvos a legszigorubb egészség- ügyi rendszabályokat léptette életbe és a községet elzárta, hogy a vésznek elejét ve- gye.

— A sacuenii zsidóság közt nem a leg- teljesebb a harmónia. Az ellentétek hol itt, hol ott robbannak ki. Ezeknek az eredmé- nye az az előjárósági határozat, amelynek értelmében az ellenzék egyik tagját, Czobai Herman kereskedőt 500 lej büntetésre és a hitközségből való 5 évi kizárásra ítélték. Az ítélet természetesen mindenütt a legnagyobb feltűnést keltette és úgy látszik, hogy a hit- községi harcok, még csak most fognak iga- zán megindulni.

Sacueniben f. hó 18 és 19-én lesz a sorozás, mikor is Sacuenin kívül a követke- ző környező községek kerülnek sorra: Ojosi- g, Targusor, Sannicolau de Munte és Cio- caia.

A repülő ember

Denevérszárnyakkal ellátott ruhában szállott fel Clem Sohn híres amerikai pilóta és 4000 méter magasban kiugrott repülőgépből saját izomerejével repült fel és le kilő- nös szerkeze segítségével. Mikor már 1400 méterre leszállott, ejtőernyőjét kinyitva földre ért minden baj nélkül.

A genfi döntés alapján visszaadja az állam a kisajátított Csiki Magánjavakat

Dr. Avramescu Vazul genfi szakdelegátus nagyfontosságú nyilatkozata a Magánjavak visszaadásáról. -- Külön törvény intézkedik a jogfosztás orvoslásáról

Bucuresti, március 19.
(Az Erdélyi Magyarság bucarestji szerkesztőségétől).

Az erdélyi magyarságnak egyik legfőbb sérelme volt a Csiki Magánjavaknak a kormány részéről történt jogtalan kisajátítása. Ismeretes, hogy az elkobzott javak ügyét a magyarság a genfi fórum ítélőszéke elé vitte, ahol több mint egy évtizeden keresztül foglalkoztatta a világ-parlament permanens döntőbizottságát, az ügyről sokat írt a világsajtó is, ám hosszú esztendőök elkeseredett jogi csatározásai sem voltak képesek közmegegyezésre odatolni ezt a fájó kérdést.

Az 1932 szeptember 4-ikén De Valera ir miniszterelnök elnöklése alatt összeült népszövetségi tanácsülés előadta Sawada japán delegátusnak, a kiküldött hármas bizottság elnökének jelentését a Csiki Magánjavak ügyében, amely megállapította, hogy "a román kormány előnyös magatartása lehetővé teszi a csiki székelyek jogos kívánágainak méltányos teljesítését."

E népszövetségi határozat szellemében a román királyi kormány 1934. nyarán törvényt terjesztett a parlament elé, amely

elismeri a genfi Népszövetség tanácsának elhangzott elnöki elzárókiatását. E törvény értelmében a Csiki Magánjavak körül régóta húzódó áldatlan pereskedés jogalapja megszűnt, amely a román kormánynak is határozott erkölcsi hasznát jelent, mert közudomásu hogy a székelyek panaszának a genfi fórumon történt minduntalan felbukkanása felkeltette a nemesség székely faj iránt a világsajtó képviselőinek figyelmét, akik több mint 10 esztendőn keresztül érdeklődtek a székelyeket ért nagy sérelem iránt.

Ez a tény hatalmas propagandát jelentett az erdélyi magyar kisebbségek és első sorban a székelyek számára. Végre sikerült olyan légkört teremteni, amelyben mindket félre nézve kedvező megegyezést lehet találni a Csiki Magánjavak tengeri kigyóvá nőtt ügyében.

A parlament által megszavazott törvény értelmében a

kormány visszaadja a Csiki Magánjavak tulajdonát képező 32.000 katasztrális holdat kitévő erdőseget a tulajdonos községek birtokába.

A többi fekvőségekre, szántóföldekre, legelőkre, erdősegekre vonatkozólag úgy intézkedik a törvény, hogy a földreform által kisajátított fekvőségek szintén visszazárnak a Magánjavak jogi tulajdonába és a Magánjavak céljait szolgáló ösztöndíjak, segélyek s.b. folyósítására használandók fel.

Dr. Avramescu Vazul, a Csiki Magánjavak ügyének rendezésére kiküldött bizottság tagja, a birtokrendezési ügyek kiváló szakértője, aki Genfben is többször képviselte Romániát a Csiki Magánjavak panaszainak tárgyalásán, munkatársunk előtt következőleg ismertette a Csiki Magánjavak ügyének végleges rendezésére szolgáló állami intézkedések lényegét:

— A kormány által megszavaztatott törvény lényegében elismeri a kisajátított javakra a Magánjavak közösségének igényjogosultságát. A megváltozott viszonyok, elsősorban a végrehajtott földbirtokreform következtében bizonyos módosítások váltak szükségessé a Magánjavak jövedelmének kezelésére és felhasználására tekintetében.

— Több, mint 32.000 kat. hold erdőseget minden feltétel nélkül közvetlenül Csiki

vármegyének tulajdonába juttat vissza az állam. A többi vagyontömegre vonatkozólag — amely a végrehajtott földbirtokreform után fennmaradt — úgy intézkedik a törvény hogy abból a Magánjavak eredeti rendelkezését szolgáló ösztöndíjak, segélyek folyósításának és egyben visszaállítja az 1897-i alapszabályok érvényét. Az egykori kórnáz és iskolafentartás költségei az állami költségvetés keretében nyernek fedezetet.

— A törvény végrehajtása céljából bizottság alakult, amelyben a földművelésügyi minisztérium erdészeti osztálya, a közoktatásügyi minisztérium és a Casa Școalașor, valamint a nyugdíjasok és a volt tisztviselők igényeinek kielégítése céljából a Nyugdíjpénztár (Casa de Pensii) kiküldötti foglalkozási helyet és állást adják majd meg a végleges rendezés módjait.

— Ezzel tehát — fejezte be nagyfontosságú nyilatkozatát Románia genfi szakdelegátusa — a Csiki Magánjavak sok port felkavart ügye lekerül a napirendről és hiszszük a kormány méltányos intézkedése, amelynek jogorvoslást szolgáló céljait különben Pabod Ascarate népszövetségi kiküldöt sem vonta kétségbe, végre helyreállítja a nyugalmat az egykori székely határvizsgálakosság között.

B. P.

Juniusban tárgyalják a bányatörvényt

Bucuresti, március 19.

A Rador arról értesült, hogy az iparpártolási és bányatörvényt ebben a parlamenti ülészakban nem fogják tárgyalni, hanem a parlament juniusban rendkívüli ülészakra ül össze, amikor az összes elmaradt törvényjavaslatokat tárgyalják és megszavazzák.

Kártérítési pert indítottak a carei Casa Noastra tisztviselői a bank ellen

Carei, március 19.

Emlékeztet még, hogy a carei Casa Noastra bankban betöréses lopást követtek el. A bank két tisztviselőjét, akiknél a pénz tárculcsok voltak, valamint a bank egyik szolgáját azonnali hatállyal elbocsátották állásukból. A banktisztviselő és a szolgámiután az ügyesség megszüntette ellenük az eljárást, most kártérítési pert indított a Casa Noastra ellen félmillió lej összegben.

— Építész, építőmester, kőműves és ács mester, valamint ács és kőműves iparosok 20-án, azaz szerdán este ismét gyűlést tartanak, igen fontos és mindenkit érintő tárgysorozattal, melyre a tagok pontos megjelenését kéri a szokott helyen az Elnökség.

— Szabó iparosok gyűlése! Felhívjuk f. szabó iparos tagjainkat, hogy 21-én, azaz csütörtökön este 8 órakor az Iparos kör helyiségében tartandó szakmai gyűlésre teljes számmal megjelenni sziveskedjenek. Az Elnökség.

Maniu elfogadja a nemzeti-parasztpárt erdélyi elnökségét

Brasovban mondják ki Vaida hívei az új párt megalakulását

Bucuresti, március 19.

Mihalache a nemzeti parasztpárt elnöke levelet intézett Maniu Gyulához, amelyben felszólítja, hogy fogadja el ismét helyét a nemzeti parasztpárt vezetésében, mint a nemzeti parasztpárt erdélyi elnöke.

Maniu Gyula holnap válaszol Mihalache levelére, valószínűleg tartja, hogy elfogadja a felajánlott elnöki tisztséget.

Máskülönben a nemzeti parasztpárt elnöksége elhatározta, hogy a keddi ülésen mindazokat a tagokat kizárják, akik Vaida mellé szegődtek. Sor kerül Anghelescu volt bankkormányzó kizárására is.

A vaidisták egyébként szerdán Brasovban ülést tartanak, ahol valószínűleg Vaida új pártjának megalakulását is proklamálni fogják.

Elfogták Surányi Károly, darai esperes-plébános gyilkosait

Az ősz pap örökösei követték el a borzalmas gyilkosságot

Satmare, március 19.

A satmarei rendőrség az összes kerületi csendőrségekkel karöltve napok óta lázasan nyomozott Surányi Károly darai esperes gyilkosai után. A meggyilkolt katolikus pap holttestét felboncolták. A boncolásnál jelen volt Halászi Lajos és felesége. Az esperes annakidején erre a két emberrel a házát s negyven hold földjét azzal, hogy élete végéig kötelesek gondozni. Annykor a boncolást megejtették, Halászi Lajos feltűnően ideges lett és többször rosszul lettől panaszkodott. A csendőrmester ekkor gyanuba vette és hájlon...

a csendőrségre, hol nekiszegelte a mondatot.

— Te gyilkoltad meg az esperes urat.

A halálrárműt ember azonnal bevallotta, hogy ő és felesége gyilkolták meg az öreg papot. Erre a csendőrmester mindent befogad. Állítólag az esperesnek 600 ezer lej pénze volt, a gyilkosok azt harcoltatták, hogy nem tudtak a pénzről. Először még a pénzről nem tudtak nyomára jönni.

3. oldal. "ERDÉLYI MAGYARSÁG" 1935. MÁRCIUS 21.

A POTYAUTAS

64

Duval olyan hevesen fordult meg, hogy pocakos alakja nekiütődött a korlátnak. — Mais non, Monsieur! — kiáltotta. — Madame Carter nem ment vissza! Én, én vagyok rá a tanu! Együtt ültünk, míg csak meg nem szólt a lunchöz hívó gong.

— Szóval egyikük sem látta Lyonst 12 óra után?

— Non Monsieur! Hand fölsóhajtott.

— Bár csak találnék valakit, aki bővebb felvilágosításokat adhatna. — Kérem, bocsásson meg a zavarásért, de kötelességem volt, hogy őnt és Mrs. Cartert is kihallgassam. Nagyon hálás vagyok a szíves ségért, Monsieur.

Duval esetlen meghajlással elfordult a tovább ment. Hand nyugodtan kerülte meg a sétatódzseret, míg a kis közhöz értünk, mely a kabinfolyosóhoz vezetett. Egyikünk sem szólt egy szót sem, míg ismét odabenn nem voltunk a kabinunkban.

— Mondhatom, ugyancsak furcsán valott ez a Duval!

— Igen. A fősteward azt állította, hogy egészen a lunch tálatásáig nem látta sem Duvalt, sem Mrs. Cartert. Aztán maga a Lady is elismerte, hogy ő ment el utoljára a hat vendég közül. Ugy látszik, nem közölte Duvalal a vallomást.

— De miért akart neki Duval alibit bizonyítani?

— Talán lovagiaságból. De azért ezt is ki kell vizsgálnunk. Csöngösz, sárjek, a stewardnak. Sürgősen szükségem van az új lenyomatokra.

— A stewardéra?

— Az övére most még nem, de később talán arra szükségünk lesz.

A steward rövidesen jelentkezera és Hand egyenesen elküldte Mr. Burkert.

Miközben reá várakoztunk, megkérdeztem:

— Természetesen te is hallottad a kabinból a kapitány és Farrington beszélgetését?

— Igen, az utolsó szavakat.

— Én is csak ezt hallottam. De ez aztán annál furcsább volt. Merem állítani, hogy ez a néhány szó erősen belebonyolítja mindkettőjüket ebbe az ügybe.

Hand tenyerébe támasztotta a fejét. Pillanatokig nem szólt egy szót sem. Szemében aggodalom tükröződött.

— Nagyon veszélyes játékba kezdünk. Hand, de azt hiszem, a többiek helyzete sem irigylésre méltó.

— Én csak annyit mondhatok, — csapott Hand idegesen az asztalra — hogy rajtad és rajtam kívül, mindenki gyanus ezen a léghajón! Ne felejtse el, hogy durva, könyörtelen gyilkos utazik velünk és nem hiszem, hogy ezt az embert zárták be a hajó őrizetes-cellájába. Csak vigyázz magadra, barátom! Egyikünknek az élete sincs biztonságban, míg le nem lep'eztük ezt az embert.

— Tehát még további gyilkosságokra is számítsz?

— Minden lehetséges! Tudom, hogy valamennyien fenyegető helyzetben vagyunk. Bár megtaláltam ennek a rejtélynek a megoldását. Adja Isten, hogy elkerülhessük a további szerencsétlenséget!

Szavai sokkal jobban nyugtáztak, — mint beismertem magamnak. Egy kínzott az aggodalom, hogy minden pillanatban valami új borzadalom törhet ránk. De semmi áron sem akartam engedni, hogy hata mába kerülhessen a nyomászto szorongó érzés. — Egyetlen módja, hogy megelőzzük a szerencsétlenséget: ha már előre védekezünk ellene. De itt, ha csakugyan újabb szerencsétlenség vár ránk, nem tudjuk, hogy honnan merről jön, nem is tudunk hát védekezni ellene.

(Folyt. köv.)

"ERDELYI MAGYARSÁG"

oldaj. 1935. MÁRCIUS 21.

Bethlen István gróf éles támadása Gömbös ellen

Budapest, március 19

Bethlen István aki vasárnap Debrecenben tartott választási programbeszédet éles támadást intézett Gömbös Gyula magyar miniszterelnök és a kormány ellen. A Budapesti Tudósító munkatársa a támadás után felkereste Gömbös Gyula miniszterelnököt.

akitől megkérdezte, hogy válaszol-e Bethlennek. Gömbös kijelentette, hogy ilyen típusú támadásokra nem válaszol. Különben is a személyeskedés a múlt század politikájának divátja. Szegeden megmondta, hogy csak tárgyi támadásokra hajlandó válaszolni.

Egy évi börtön és 200 ezer lej pénzbüntetés a fekete-szesz miatt

Tg. Mures, március 19

A fekete-szesz pántuma idejében történt, hogy a reghni Wermescher szeszgyárt 28 millió lej pénzbírságra büntették. Az ügy büntetői részét a törvényszék letárgyalta.

amikor is Meszer Oszkár, a gyár vezetőjét bűnösnek találták és 15.000 lejre büntették. A tg.-muresi tábla tegnap foglalkozott az ügyvel és a büntést egyévi börtönre és 200.000 lejre emelte fel.

Megdöbbsentő baleset a bucurestii Socet-nyomdában

Két munkással leszakadt a lift a 11 méteres magasságból

Bucuresti, március 19

Súlyos szerencsétlenség történt a Socet könyvnyomda egyik liftjében. Mihaiescu Ion és Jonta Popescu nyomdászok a szalagbő a harmadik emeletre akar alk meneti evégből beszállottak a teherhordó liftbe. Amikor 11 méter magasságra értek, eddig még ki nem derített okból a liftkamrát tartó köté elszakadt és a lift két utasával együtt a mélységbe zuhant.

A liftkamra teljesen összezúzódott, míg a két munkás olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy mentők szállították be a kórházba. Az idősebbik nyomdász állapota aggodalomra ad okot. A vizsgáló meindult a szerencsétlenség körülményeinek megállapítására.

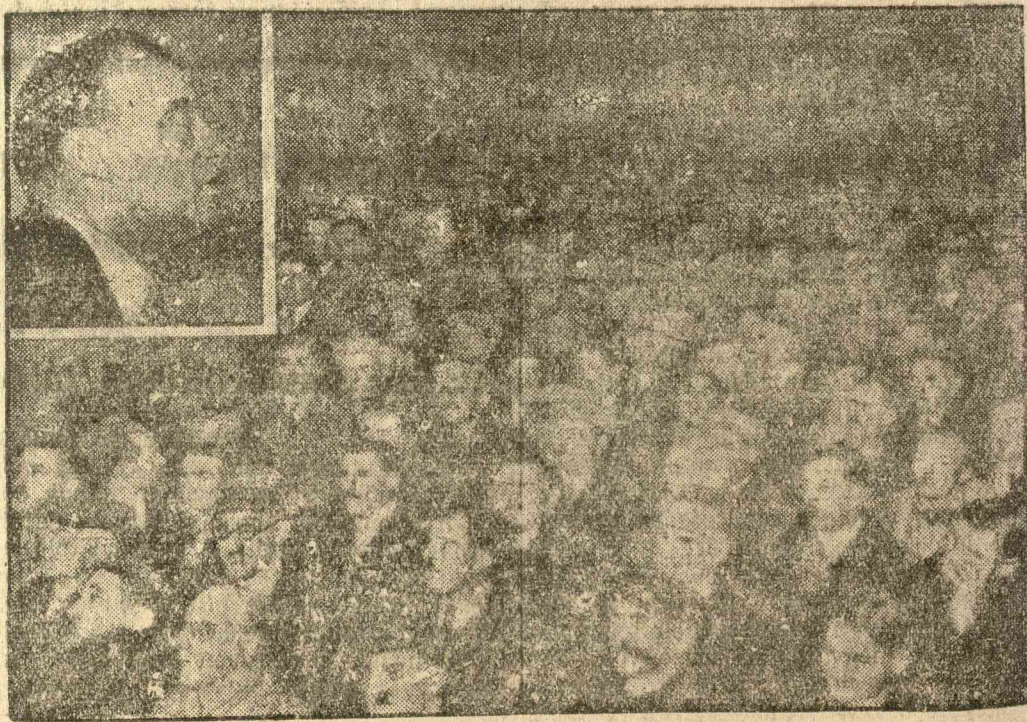
Ujabb Lonyodalmak a vingai rabló támadás ügyében

Lugoj, március 19.

A vingai rablógyilkossági kísérlet ügyében bonyolalmak állottak elő. Ugyanis a gyilkost sikerült letartóztatni, de az elrabolt 205.000 lejnek nyoma veszett. Mint később sikerült megállapítani a gyilkos Arsin Gaeorghe tettének elkövetése után Jiboura utazott, ahol Farcasan ügyvédnek 100.000 lejt adott abból a célból, hogy helyezze azt javára a takarékpénztárba. Arsin kijelentette hogy ezt a tettet egy Borzan Vasile nevű

jiboui gazdálkodó ajánlatára tette, aki azt mondta neki, hogy adja magát ki gazdálkodásnak és telepedjék meg Jiboun, majd neki adja a leányát feleségül, ha 50 ezer lejt ad. Arsin adott is 50.000 lejt.

A csendőrség házkutatást tartott Borzannál, de a pénzt nem találták meg. Borzant a csendőrök magukkal vitték, de a vingai közelében ördültsirohamok lepték meg az embert, úgy hogy a lugoji elmentőgyintőzebe kellett szállítani.

Francia parasztlak szervezkedése

Párisban nagyszabásu gyűlést tartottak a parasztlak az ország minden részéből. A gyűlésen Dorgelés parasztlezer (jobbról fent) nagy beszédben szervezkedésre hívta fel a parasztlakot.

Egy évvel meghosszabbították az adóbonok fizetési érvényét

Bucuresti, március 19.
A pénzügyminiszter közölte, hogy az adóbon fizetési érvényességét újabb egy évre meghosszabbították. Annival változott meg a fizetési feltétel, hogy most csak 75 százalékos lehet adóbonban fizetni, a 25 százalékos készpénzben kell fizetni. Ezenkívül az adóbonok kamata nem öt, hanem csak négy százalék.

Kiáltványt ad ki a nemzeti-parasztpárt a „numerus valahicus” ellen

Bucuresti, március 19.
A politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek a szerdai nemzeti-parasztpárti vezetőségi ülés elé, amikor is véglegesen meg kell, hogy oldják a Vaida kérdést. A Curen-
tul ezzel szemben annak a véleményének ad kifejezést, hogy a vezetőség a döntést most is el fogja odázni, mert azt akarja, hogy Vaida tegye meg az első lépést. A Curen-
tul

szert erre legkésőbb csütörtökön Brasovba sor kerül.

A nemzeti parasztpárt vezetősége egyéb ként kiáltványban fordult az ország népéhez, melyben megmagyarázza, miért nem követheti a párt Vaida numerus valahicus elméletét. A kiáltvány kategorikusan hangsúlyozza, hogy a párt alapszabályaival ellentétes a Vaida-féle akció.

Ne fesse haját. Hajfestés nélkül a haj visszakapja eredeti színét a Floreal hajregenerátor használatával.

Nem tartalmaz semminemű festék anyagot. A haj magába szívja ezen vizet, elősegíti a haj növekedését, táplálását, minél tovább az ősz haj rövid időn belül visszakapja eredeti színét és egészségét. Ezenkívül erősíti a haj gyökerét s ellenállhatóbba teszi, sőt segíti a haj növekedését és szaporodását. — 1 üveg ára 60 lei.

Floreal hajregenerátor erősíti, szé-
píti és megszünteti a hajhullást, meg-
gátolja az őszülést késő öreg korig

Vezérképviselő: Pap Drogueria
Oradea, Boulevardul Regele Ferdinand No. 11. Naponta postai szétküldés

Rejtélyes rablótámadás Oradeán

Ismeretlen tettesek leütöttek és kifosztottak egy háztulajdonost

Oradea, március 19.
Véres kimeneteli rablótámadás játszódott le az éjszaka az Ősi-telepen. Bud Craciun 65 éves embert, aki az Ősi-telepen levő házában lakik, két ismeretlen egyén lakásában megtámadta és véresre verte, majd a lakást kifosztva, elmenekültek.

Csak a reggeli órákban találtak a sülvosan összevert emberre, akit komoly sé-

riüléseivel a kórházba szállították. A kórházban Bud Craciun magához tért és elmondta a rablótámadás körülményeit. Az idős ember azt állítja, hogy két lakója követte el a támadást afölötti bosszújukban, hogy a télen kilakoltatta őket, mert nem fizették a házbért.

A rendőrség bevezette a nyomozást.

Felakasztotta magát egy diosigi földbirtokosnő

A magánosan élő asszony tettének okát még nem sikerült kideríteni

Oradea, március 19.
A diosigi csendőrség telefonon jelentette az ügyészségnek, hogy Végh Ida 55 éves diosigi földbirtokosnő, aki egészen egyedül él, tegnap éjjel hálószobájában felakasztotta

magát. A csendőrség jelentése szerint tettének okát még nem lehetett megállapítani. Az ügyészség, mivel nem lát büntényt fenforogni, megengedte a holttest eltemetését.

Megdöbbszentő tömegmészárlás a Lugo mellett erdőségben

Négy halottja, negyven sebesültje van az erdőkitermelő cigányok harcának

Lugo, március 19.
Borzalmas tömeggyilkosság történt a tegnapi nap folyamán Lugo mellett Maguri községben. Maguri községben erdőt termeltek ki, amelyen cigányokat is alkalmaztak. Néhány hétig semmi baj sem volt. Legutóbbi fizetésnél azonban a cigányok úgy

találták, hogy a kitermelést vezetők bizonyos összeggel megkínosították. Ezért protestáltak, azonban a vezetők hamar elhallgattatták.

A cigányok előbb követeltek, majd megtámadták a vezetőket. A nem cigány munkások erre a kitermelők segít-

ségére szeltek. Kerültek a késők és szempillantás alatt olyan vérengzés támadt, amint az utóbbi hónapokban egész Erdélyben nem történt.

A fajúból a csendőrséget kellett kihívni, hogy szétválassza a küzdőket, sebesültek és holttestek kereszttel gázoltak egymásba.

Mire a csendőrök kijöttek, addig négy halott és negyvennégy főb. súlyos sebesült borította a rögtönzött csatateret. A sebesültek közül nem egynek az állapota reménytelen.

A csendőrség értesítette a csendőrinspektorátust, ahonnan egy egész szakasz csendőrt küldtek ki, hogy helyreállítsák a rendet. Rengeteg embert letartóztattak.

Gyomor- és bélhurut, az emésztési hiányosság erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorhuzamban, bélbaktérium- és gyomoravtultengés az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvizének használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek. A forró égő országban észlelt orvosi tapasztalatok igazolják a Ferenc József viz rendkívül értékes hatását vérhasnál és olyan gyomorbetegségek esetén, melyek váltakozva együtt lépnek fel.

RÁDIÓMŰSOR

SZERDA

BUCURESTI. 13: Vizálás gramofon, 13.45: Előadások hírei, tőzsdé, könnyű gramofonlemez, 14.40: Gramofon, 18: Rádiózenekar, 19.15: Rádiózenekar 20.35: Opera-közvetítés.

BUDAPEST. 7.45: Torna. Utána: hang-
lemezek, 11: Hírek, 11.20: Felolvasás 11.45: Felolvasás 12.10: Nemzetközi vízjelző szol-
gálat, 13: Időjárásjelentés, 13.05: Hang-
mezek, Közben 13.30: Hírek, 14.20: Időjelzés,
14.40: Triumph énekegyüttes 15.40: Hírek,
élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek,
17.10: Diákfelőrá 17.45: Időjelzés, hírek,
18.05: Auer György dr. előadása, 18.25: Venczel Béla bordalokat énekel, 19.10: Olasz nyelvlecké 19.40: Hegedű, 20.15: Előadás, 20.50: Gajári István dr. előadása, 22: Hírek ügétőversenyeredmények 22.20: Horváth Rezső és cigányzenekara. Közben 23.10: 135 járásjelentés, 23.30: Keresztury Dezső dr. németnyelvű előadása, 23.50: Jazz-zene, 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK

BUCURESTI. 13: Vizálás, gramofon, 13.45: Előadások hírei, tőzsdé, könnyű gramofon, 14.40: Gramofon, 18: Román népzene, 19.15: Román népzene, 20.20: Gramofon, 21.05: Felolvasás Zachról, 21.45: Bach: Szvit h-moll, 21.50: Bach-művek zongorán, 22.45: Bach: Brandenburgi versenymű, D-dur, 23.40: Vendéglői zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. Utána: gramofon, 11: Hírek, 11.20: Felolvasás, 11.45: Felolvasás, 12.10: Nemzetközi vízjelző szol-
gálat, 13: Időjárásjelentés, 13.05: Országos Pos-ászenekar, Közben 13.30: Hírek, 14.20: Időjárás és vizálásjelentés, 14.30: Bertha István szaozenekara, 15.40: Hírek, piaci árak és árfolyamhírek, 16.30: Közvetítés az Országos Mezőgazdasági Kallitászról, 17.15: Vizvári Mariska előadása, 17.45: Hírek, 18: Gazdasági előadás, 18.30: A Katholikus írók és Hírlapírók Országos Pázmány Emléke-
te műsoros irodalmi estjének közvetítése, 20.05: Kiss Ferenc előadás, 20.35: Bodán Margit magyar nőkat énekel, 21.40: Kis Színpad. Sarki fény, 22.40: Hírek, időjárás-
jelentés, 23: Vonósnegyes, 24.10: Heineman Sándor jazz-zenekara, 1.05: Hírek.

Időjárás

Felhősebb idő, a hőmérséklet nem változik lényegesen. Sok helyen köd.

5 oldal. "ERDELI MAGYARSÁG" 1935. MÁRCIUS 21.

Mosoiu polgármester meghívja CAROL királyt Oradeára

Április 20-án leplezik le a királysobrot

A Piața Unirii már megkezdtek II. Carol király szobor alapzatának elkészítését. A szobor — amit Han bucestii szobrászművész készítette, ugyanaz aki az Eminescu szobrot is készítette — már készen van és ahogy az alapzat be lesz fejezve, — Oradeára szállítják.

Az eddigi tervek szerint a szobrot április 20-án, a román hadse-

reg Oradeára történt bevonulásának évfordulóján leplezik le.

Értesülésünk szerint Mosoiu Tiberiu polgármester ma, szerdán kihallgatáson jelenik meg a palotában II. Carol király előtt és személyesen hívja meg az uralkodót a szobor-leplezési ünnepségre, amelyen egyébként az egész kormány is részt vesz.

Ujabb öngyilkossági kísérlet Oradeán

Zsirosszódát ivott egy cipész

Kedden délelőtt telefonon jelentették a mentőknek, hogy Tamás István cipész, édesanyjának Hilaria 46 alatti lakásán öngyilkos lett. A mentők azonnal a helyszínre vonultak, ahol az egyik szobában ájult férfit találtak.

— Hol lőtte meg magát? kérdezte a mentő-csoport vezetője.

— Nem lőtte ez meg magát, hanem szódát ivott — zokogott a cipész édesanyja. Egy egész csupor zsiros-szódát ivott.

— Szódát? csodálkoztak a mentők, akik nem voltak hozzászokva, ahhoz, hogy férfi ehhez a "női-öngyilkossághoz" folyamod-

jon. — Azt hittük, hogy revolverrel lőtte meg magát. A súlyos állapotban levő cipész a kórházba szállították, ahol gyomormosást alkalmazzák nála. Az öngyilkos jobban lett, annyira, hogy ki lehetett hallgatni.

Elmondta, hogy a Cuza Voda ucca 64 szám alatt lakik feleségével együtt. Reggel valami felett összeveszett az asszonnyal és ez annyira elkésztette, hogy elhatározta, öngyilkos lesz. Édesanyjához szaladt s ott megitta az utcán vásárolt szódát.

A kórházban remélik, hogy az öngyilkosságnak nem lesznek komolyabb következményei.

Közigazgatási pert indított a református püspökség a nyelvvizsgán elbukott tanerők elmozdítása ellen

Érdekes ügyben tűzött ki tárgyalást a tábla első szekciójára. Anghelescu közoktatásiügyi miniszter nemrég rendeletet küldött az oradeai felekezeti iskolákhoz, melyben eltiltotta a tanítástól azokat a tanítókat, akik a múlt évi vizsgákon elbuktak, vagy nem jelentek meg.

A királyhágó-melléki református püspökség, mint iskola fenntartó testület konvenciók keresetét indította a minisztérium ellen s kérte a rendelet megsemmisítését. A püspökség keresetében hivatkozik a rendelkezés alkotmányellenességére s rámutat arra, hogy a tanítók ügyében csak a magánoktatási törvény szava dönt.

Ez a törvény pedig nem ismeri a nyelv-

vizsgákat. Sok felfüggesztett tanítónak szerzett joga van, amit okvetlenül reflektálni kell. Ha az iskola testület engedelmeskedne a miniszteri rendeletnek, akkor az elbocsátott és kenyértelenné tett tanítók, perrel támadnák meg az egyházat. Végül is hivatkoznak az 1919-ben aláírt kisebbségvédelmi szerződésre, mely egyenlő jogokat és többek között oktatási szabadságot is biztosít a kisebbségeknek.

A tábla előtt dr. Soós István képviselte a püspökséget, de a tanács kénytelen volt elhalasztani az ügyet, mert a miniszteri írártat még mindég nem csatolták a doszárhoz. Az új tárgyalás május 28-án lesz.

Víz és villany nélkül akarta hagyni a kórház betegeit Negulescu alpolgármester

„Embterelenség” -- kiáltották feléje tanácsársai

Tegnap délután Bleda László dr. alpolgármester elnöklése alatt ülést tartott a városi interimárbizottság. A napirend pontja között nem szerepelt érdekesebb ügy. Popescu pénzügyi főnök bejelentette, hogy a bucestii primár konferencián mentesített városokat a kórházak támogatásától.

Negulescu tanácsos azonnal hozzászólt a kérdéshez:

— Nagyon helyes. Végül elintézték ezt az ügyet. Kérem mondja ki a tanács, hogy amíg a kórházak nem fizetik meg a taxa-

hátralékot, kapcsolják ki a villanyt és a vízszolgáltatást.

Erre azonban nagy felzúdulás támadt. — Hogy képzeled ezt? méltatlankodik Dancea tanácsos.

— Nem hagyhatjuk víz és villany nélkül a betegeket — teszi hozzá Cristescu víz, műelnök.

— Ez embterelenség lenne — toldja meg a szót Dancea Jakab.

— Egy csomó szegény ember van a kórházban.

— Ezekről sohasem kapunk igazságot — kapcsolódik a vitába Givulescu.

— És azok nem is szegények, hanem uccalányok — mondja Negulescu.

— Azok is szegények — mondja valaki.

— Akkor mindenki szegény — kiabál Negulescu. Így nem lehet tárgyalni. Végül is Bleda alpolgármester zárta le a vitát és elrendeli, hogy vizsgálják felül a kórházak taxahátralékait.

Mozgósínházak műsora:

Apolló Mozgó

Botrány románban.

Capitol Mozgó:

Az utolsó udvari bál Szentpéterváron.

Heyman Szinkör

1. Ciklon az óceán felett. 2. Pinty és Ponty válik.

OMNIA MOZGÓ:

1. Az ordonánc. 2. Táncosnő és a torreador.

APROHIRDETÉSEK

Maradékok női férfi ruhára alkalmas nagy választékban érkezett. Str. Episcopul Pavel. 27. 2624

Ghiarac szövetkezet üzletvezetőt keres április 15-re. Hangya raktár, Oradea, Str. Take Jonescu 28. 2638

Újságárusításra fiukat és munkanélkülieket felvesszünk. Jelentkezni a kiadói hivatalban, Piața Viteazul Mihai 4. szám.

Keresek 1 éves kis fiam mellé 14—15 éves tiszta leányt. Jó bánásmód biztosított. Jelentkezni 1—3 óra között Str. Franceza 12. 2627

Arva, 8—10 éves leánygyermeket örökbe fogadna vidéki gazdálkodó. Megbízott Brinzásné, Oradea, Tache Jonescu 67.

Virágkertész, konyhakertészbe, virág, kertésznek vagy vécéljének elmenne. Stavrik János Tileagd.

Hálószoa- butor azonnal eladó, jutányosan. Str. Hilaria 25.

A nagyállomástól pár percnyi járásra. str. Sf. Gabriel folytatásában. vízvezeték, csatornázás, villanvízlátás mentén házépítésre kiválóan alkalmas **telkek eladók**

Ertekezni naponta d. u. 2—4 óra között

Salamon Jánosnál

Oradea, str. Franceza 12.

Eladó 80 hl. 1934 évbeli prima bor, ab. pince egytételben vagy kisebb tételekben Erdéklődni, Naphotel Mica Bihor.

Az Erdélyi Magyarság terjesztésére keresünk az ország minden városában és községében megbízható ügyegyeket. Ajánlatot kérünk a kiadói hivatalhoz intézni.

Önállóan dolgozó masamód leány és egy fiatal kalapos segéd fix-fizetéssel és teljes ellátással azonnali belépéssel felvétetik. Szilágyi Imréné. Str. Teofil Dragos 35. Bálamare.

Magánvállalatok, alkalmazottak bejelentéséhez szükséges Tablou kapható a Pásztor Ede-cégnél.

Két parcella szoba, fürdőszobával kapható. Str. Caragiale 10-a. 2630

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA

Kereskedők, Iparosok

részére előírt üzleti könyvek minden nagyságban kaphatók

Pásztor Ede

papíráruházában, Piața Mihai Viteazul 4